

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 322/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

60/2009. (III. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) soproni panaszos 2008. november 20-án előterjesztett panaszát a 2009. március 11-én – dr. Juhász Imre elnökhelyettes távollétében – megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, a Soproni Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93.§-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos elektronikus úton előterjesztett, majd levélben megerősített beadványában a Sopronban 2008. november 11-én történt események miatt terjesztette elő panaszát.

Elmondása szerint az említett napon állapotos feleségével tartott hazafelé egy nem a saját tulajdonát képező gépjárművel. Az egyik kereszteződésében lévő körforgalomban haladtak, amikor az elsőbbséget nem adta meg nekik egy fekete színű Seat típusú gépkocsi, úgy hajtott eljűk, hogy az ütközést alig tudták elkerülni. Ezt követően továbbhajtottak, amikor látták, hogy egy szemből érkező rendőrautó gyalogosokat enged át a zebrán. Ekkor a panaszos autója elmondása szerint már érintette a zebrát, féktávon belül volt, továbbá az út túlsó oldaláról érkező gyalogosokat nem veszélyeztette, ezért továbbhajtott.

Röviddel ezután a panaszos a visszapillantó tükörben látta, hogy a rendőrautó megkülönböztető jelzés használata nélkül, de nagy sebességgel közelít felé, ezért lassított és lehúzódt. A rendőrautó a panaszos elmondása szerint eléjük vágott és az anyósülésen ülő rendőr egy parkolóba mutatott, aminek bejáratánál aztán hirtelen lefékezett. Ennek hatására a panaszos is megállt autójával, de ezt olyan módon tudta kivitelezni, hogy autója egy zebrán állt meg, így akadályozta a gyalogosok közlekedését. A panaszos kérdést intézett a rendőrökhöz, hogy ne álljon-e arrébb, de minősíthetetlen hangnemben kapott választ, hogy ne szóljon bele a rendőrök dolgába.

A panaszos ezután kiszállt az autóból, átadta okmányait és elismerte a szabálysértés elkövetését. Megkérdezte ugyanakkor a rendőröktől, hogy miért csak őt vonják felelősségre, azt pedig miért nem, aki szabálytalanul elé hajtott a körforgalomban. Válaszul a rendőr felszólította a panaszost, hogy ne ezzel foglalkozzon, hanem azzal, hogy miért nem engedte át a gyalogosokat. Ekkor a panaszos felesége is kiszállt az autóból, és kérdőre vonta a rendőrt, miért viselkedik ilyen gorombán. Az intézkedő rendőr ekkor beült a rendőrautóba, és a kérdésre egyik helyszínen lévő rendőr sem adott választ, az egyik annyit jelzett, hogy ha a panaszos megadja a szabálytalanul elé kanyarodó autó rendszámát, „esetleg megpróbálják előkeríteni”. A panaszos elmondása szerint ijedsége miatt a rendszámot nem jegyezte meg, de jelezte, hogy álláspontja szerint magát a cselekményt akkor is látniuk kellett volna a rendőröknek.

A panaszos általa tapasztalt szabálytalanságok köréből több példát is említett a rendőröknek, és hivatkozott arra is, hogy korábban még sem ő, sem a felesége nem követte el szabálysértést, de a rendőrök elmondása szerint ezekre nem reagáltak. Megjegyzi, hogy a beszélgetés alatt több autó hajtott el mellettük irányjelző használata nélkül, illetve a panaszos megpróbált átmenni a zebrán, hogy jelezze, az autók nem állnak meg, de mindehhez a rendőrök semmit nem fűztek hozzá.

Az intézkedő rendőr rövidesen visszatért, és a bírság összegéről nem tájékoztatva a panaszost kérte, hogy írja alá a nyomtatványt. Amikor a panaszos látta, hogy a kiszabott összeg 20 000 Ft, kérdezte, hogy annak mi az oka. A rendőr a kérdésre nem válaszolt, csupán annyit közölt a panaszossal, ha nem írja alá a nyomtatványt, akkor feljeleníti. A panaszos újra kérdőre vonta a rendőrt a magas összeg és modortalan viselkedése miatt, de választ ezúttal sem kapott, helyette a rendőr áthúzta a megírt nyomtatványt, és közölte, hogy már csak egy órája van a szolgálatból, és ha a panaszos így akarja, akkor feljeleníti, továbbá megjegyezte, hogy a panaszos örüljön, hogy nem körözik az autóját.

Ezután a panaszos felesége elkérte a rendőr adatait, amire azt a választ kapta, hogy „esetleg megkaphatjuk a jelvéyszámát”. Amikor a panaszos felesége tollat és papírt hozott, a rendőr jelvényére mutatott, és a panaszos feleségének kérdésére, hogy miért nem válaszol, azt reagálta, „azt hittem, tud olvasni”.

A többi rendőr elmondta a panaszosnak és feleségének jelvéyszámát.

Végül a panaszos arra vonatkozó kérdésére, hogy milyen következményekkel jár a kitöltött papír áthúzása, a panaszosok szintén nem kaptak választ, helyette a rendőrök köszönés nélkül távoztak a helyszínről.

Ezt követően a panaszos és felesége a helyi kapitányságra ment, ahol arra hivatkozva, hogy elmúlt négy óra, már nem foglalkoztak érdemben az ügyükkel, de telefonszámukat elkérte egy rendőr, akivel beszéltek, és azt tanácsolta, keressék a parancsnokot. A panaszosok szerint ez a rendőr meglepődött azon állításukon, hogy egy autóban négy rendőr volt, illetve a kiszabott bírság összegén.

A panaszos hozzáfűzi, hogy a Testület elérhetőségeit a rendőrségen kihelyezett szórólapokról ismerték meg, és azért fordultak a Testülethez, mert utóbb egy – meg nem nevezett – felettes sem tudott mást tanácsolni nekik.

A Testület kivizsgálását különösen azért kérik, mert úgy érzik, nem szolgáltak rá arra, hogy a panaszban leírt bánásmódban részesüljenek.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása keretében megkereséssel fordult a Soproni Rendőrkapitánysághoz. A kapitányságvezető válaszelevelében megküldte a Testületnek az eljáró rendőrök jelentéseit, valamint a panaszos ellen tett szabálysértési feljelentés egy példányát.

1. Az eljáró r. törm. 2008. december 15-én készített jelentése szerint 2008. november 11-én Sopron területén közlekedésrendészeti járőrszolgálatot látott el.

Elmondása szerint a szolgálati jármű (...) az érintett útkereszteződésében lévő körforgalomhoz érkezett. Mielőtt a körforgalomba behajtottak volna, a rendőrök észlelték, hogy a menetirány szerinti jobb oldalról 8-10 fős gyalogos csoport kíván átkelni a zebrán, ezért a zebra előtt megálltak. Elmondása szerint a gyalogosok a jobb és bal oldali forgalmi sávokat elválasztó terelőszívet magasságában haladtak, amikor a körforgalomból érkező személygépkocsi olyan módon hajtott ki a körforgalomból, hogy a gyalogosokat az átkelőhelyen megállásra kényszerítette, nekik elsőbbséget nem biztosított, majd (...) továbbhaladt.

A rendőrök az autót megkülönböztető fény- és hangjelzés együttes használatával egy másik kereszteződésnél megállásra szólították fel. Elmondása szerint az intézkedés megkezdése előtt a panaszos durva és arrogáns hangnemben adott hangot azon véleményének, hogy nem érti, miért állították meg, és miért nem foglalkoznak azzal a körforgalomban közlekedő fekete színű autóval, ami épp, hogy csak belé nem hajtott. Nem értette továbbá azt sem, hogy miért ott állították meg, ahol az autója hátulja rálóg a helyszínen lévő gyalogátkelőhelyre, és miért nem terelték be a közeli iskola parkolójába.

Válaszul a rendőrök a jelentés szerint közölték, hogy módszertani elvek alapján ott hajtanak végre intézkedést, ahol a megállás történik, és megjegyezték, hogy a megállítással sem a gyalogos, sem a gépjármű forgalmat nem veszélyeztették, mert megkülönböztető jelzést használtak, és az útszakasz belátható volt, de az alkalmazott módszerrel kapcsolatosan egyébként sem kötelesek elszámolni a panaszosnak.

A jelentés megjegyzi, hogy az intézkedés során a panaszos szitkozódott és káromkodott, és őt utasa szintén szitkozódva hergelte.

(...) r. törm. elmondása szerint ezt követően közölték a panaszossal, hogy 20 000 Ft helyszíni bírsággal sújtják, és a nyomtatvány kitöltését követően több (4-5) alkalommal tájékoztatták, hogy a szabálysértés elkövetését akkor ismeri el, ha a nyomtatványt aláírja. A jelentés szerint a panaszos azt válaszolta, hogy akkor írja alá a helyszínbírságot, ha a korábban feltett és a fekete autóra vonatkozó, illetve egyéb kérdéseire a rendőrök válaszolnak, és az idejéből úgyis telik arra, hogy a rendőrökkel vitatkozzon. A panaszos nem értett továbbá egyet a bírság összegével, azt túl magasnak találta. Erre reagálva a rendőrök közölték, hogy nem áll módjukban együttműködni a panaszos „intézkedés akadályozására és időtartamának elodázására” irányuló magatartásával, ami engedetlen, ezért a bírság megtagadása miatt szabálysértési eljárást kezdeményeznek ellene.

Ezután a panaszos a rendőr szerint pejoratív kifejezéseket használva közölte, hogy nem érti, miért jelentik fel, és ő nem állította, hogy nem írja alá a bírságot. Hangot adott azon álláspontjának, mely szerint a bírság összege azért olyan magas, mert nem volt megfelelő a hozzáállása a történetekhez.

Mindezeket követően a panaszos utasa a jelentés szerint elkérte és feljegyezte a rendőrök azonosító számát, akik közölték, hogy az intézkedést befejezték, és távoztak.

A t.örm. jelentése végén megjegyzi, hogy a panaszos és a vele utazó hölgy megnyilvánulásait provokatívnak értékelte, azok arra irányultak, hogy kiváltsák a rendőrök haragját, ennek ellenére az intézkedés kulturált hangnemben zajlott. Számára egyértelmű, hogy a panaszos és társa célja az volt, hogy a büntetés és a felelősség alól kibúvót találjanak, amit véleménye szerint az támaszt alá, hogy a panaszos a szabálysértés elkövetését már az intézkedés kezdetekor elismerte. Személyes véleménye szerint a panaszos és felesége panaszával kizárólag a büntetés elkerülését, illetve mérséklését kívánja elérni.

2. (...) r. ftörm. jelentésében a történeteken nagy hasonlósággal adja elő.

Megjegyzi ugyanakkor, hogy a panaszos azon kérdésére, miért nem intézkedtek a fekete Seattal szemben is, a rendőrök azt válaszolták, hogy mind a négyen észlelték a panaszos által elkövetett szabálysértést, míg a Seat gépjárművet a gyalogos forgalom miatt nem láthatták.

Az azonosító számok megadása kapcsán jelzi, hogy azokat mutatva és közben mondvá adták meg. Egyebekben a jelentés tartalma (...) r. törm. jelentésével azonos.

3. (...) r. törm. a megelőző két jelentéshez képest az alábbi többletinformációval szolgál jelentésében. Elmondása szerint miután a körforgalomban a rendőrök megfordultak szolgálati járművükkel és a panaszos után indultak, előbb megkülönböztető fény- és hangjelzés használatával kívánták megállítani a panaszost, de annak megállásra irányuló szándékát nem észlelték, ezért a forgalom biztonságára ügyelve a Szarvkői keresztező utcát elhagyva megelőzték, és karjelzéssel megállásra kényszerítették.

Hozzáfűzi, hogy a panaszos szitkozódva és káromkodva passzív ellenállást tanúsított, és ezzel próbálta elkerülni, hogy az általa elkövetett szabálysértéssel foglalkozzanak, mivel az szerinte csekélyebb súlyú volt, mint a mások által elkövetett.

A jelentés szerint a panaszos elismerte a szabálysértés tényét, amelyet követően (...) r. törm. közölte, hogy a bírság összege 20 000 Ft, és ezután elment kitölteni a szükséges nyomtatványt. Ezalatt a panaszos és felesége a viselkedésével érezte, hogy az intézkedéssel nem ért egyet.

Miután (...) r. törm. a kitöltött nyomtatvánnyal újra a panaszoshoz lépett, és közölte annak tartalmát, a panaszos a jelentés szerint agresszívan közölte, hogy a nyomtatványt nem hajlandó aláírni.

A jelentés szerint a panaszos azt is közölte a rendőrökkel, hogy panasszal kíván élni az intézkedés miatt. Erre válaszul (...) r. törm. közölte a panaszossal, hogy azt a Soproni Rendőrkapitányságon teheti meg.

Egyebekben a jelentés a két korábban ismertetett jelentéssel azonos módon számol be az eseményekről.

4. (...) r. ftörm. jelentésében a fentiekkel, különösen (...) r. törm. jelentésével azonos módon adja elő a történeteket. Jelentése végén hozzáfűzi, hogy amíg (...) r. törm. a nyomtatványt töltötte, harmadmagával tartózkodott a panaszos közelben, és azt tapasztalta, hogy a panaszos és felesége egymást hergelték anélkül, hogy a rendőrök bármit is szóltak volna hozzájuk, és teljesen ki voltak kelve magukból annak ellenére, hogy álláspontja szerint semmi olyan nem tettek vagy közöltek a rendőrök, ami ezt indokolta volna. Véleménye szerint a panaszos és társa célja a felelősség alóli kibúvás volt.

5. A (...) r. törm., (...) r. ftörm., (...) r. törm. és (...) r. ftörm. által közösen tett szabálysértési feljelentése az eseményeket a rendőri jelentésekkel mindenben egyezően írja le.

6. A Testület a tényállás tisztázása érdekében telefonon felvette a kapcsolatot a panaszos feleségével is, aki a panaszossal egyező módon adta elő a történeteket.

Annyiban pontosítva a panaszos elmondását, hogy amint azt a rendőröknek is elmondták, a gyalogosokra azért nem tudtak kellően odafigyelni, mert a panaszban említett Seat gépkocsival való összeütközés elkerülése kötötte le a figyelmüket

A panaszos felesége hangsúlyozta, hogy a panaszos elismerte a szabálysértést, de mindketten többször megkérdezték, hogy miért kapnak ilyen nagy összegű bírságot, amire nem kaptak választ, majd egy idő után a rendőr áthúzta a nyomtatványt, és közölte, hogy feljelentést tesz a panaszos ellen, de ennek magyarázatát sem adta meg, és arról sem tájékoztatta őket, hogy ennek mik a jogkövetkezményei.

A történetet követően, 16 óra körül a panaszos és felesége bementek a rendőrségre és feljelentést akartak tenni. A panaszos felesége szerint egyvalaki – a panaszos felesége szerint vélhetően az ügyeletes tiszt – állt velük szóba, és megígérte, hogy utána jár annak, amit a panaszos sérelmez. Másnap ez a rendőr – akinek a nevére a panaszos felesége nem emlékszik – felhívta őket, hogy mivel a rendőrök verziója egészen más, nem tud intézkedni az ügyben, de tájékoztatta a panaszost és feleségét, hogy tehetnek panaszt egy „felettesnél”.

A panaszos és felesége másnap bementek panaszt tenni, de csak a folyosón fogadta őket egy felettes, akinek a nevére a panaszos felesége szintén nem emlékszik, és aki azt mondta, hogy az azonosító szám alapján nem tudja megállapítani a rendőrök kilétét.

A kapitányságon látták a Testület szórólapját és így tudták meg, hogy panaszukkal a Testülethez fordulhatnak.

A panaszos feleségének elmondása szerint mindkét alkalommal férfi rendőrrel beszéltek. A Testület a panaszfelvétel körülményeinek tisztázása érdekében megkereste a kapitányságot, de azt az információt kapta, hogy mindkét olyan napon, amikor a panaszos a kapitányságon járt, az ügyeletes tiszt nő volt.

III.

A panasz több rendőri intézkedést és magatartást kifogásol.

1. A kiszabni kívánt helyszíni bírság eltúlzott voltával és a szabálysértési feljelentéssel kapcsolatban a Testület az alábbiakat állapítja meg. Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdése jogosítja fel a rendőröket az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatok ellátására. Ennek keretében – egyebek mellett – az intézkedő rendőr a közlekedési rendszabályok megtartását a forgalomban ellenőrizheti. A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) és a szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) együttes értelmezése alapján a rendőri szervek által szankcionálható, ha a járművezető megszegi azon kötelezettségét, hogy a kijelölt gyalogos-átkelőhelyen a járművel a gyalogosnak elsőbbséget adjon. Ilyen esetben a Rendelet 56. §-a értelmében a rendőrség helyszíni bírságot szabhat ki.

A helyszíni bírság kiszabására vonatkozó háttér-felhatalmazást a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabálysértési törvény) 134. §-a adja. A helyszíni bírság összege a 135. § alapján hárromezer forinttól húszezer forintig terjedhet. A jogszabályhely rögzíti továbbá, hogy ha az elkövető a helyszíni bírság kiszabását tudomásul veszi, a bírságolás ellen jogorvoslatnak helye nincs, amennyiben azonban a helyszíni bírság kiszabását az intézkedés alá vont személy nem veszi tudomásul, a szabálysértési eljárást a 137. § alapján az egyébként irányadó rendelkezések szerint kell lefolytatni.

A panaszból is kitűnik, hogy a panaszos a helyszínen többször kifogásolta a helyszíni bírság összegét, amit az intézkedő rendőrök a Testület álláspontja szerint indokoltan tekintettek úgy, hogy a panaszos a helyszíni bírság kiszabását nem vette tudomásul. Ezt követően az eljáró rendőrök a szabálysértési feljelentést szabályszerűen megtették, aminek nyomán a szabálysértési eljárás megfelelően le is folyt.

A rendőrök eljárása tehát a tevékenységük tartalmát illetően megfelelt a jogszabályi előírásoknak. A Testület egyébként jelzi, hogy amennyiben helyszíni bírság kiszabására sor került volna, annak összegét nem vizsgálhatta volna, mivel arra hatásköre nincsen az alábbiak szerint.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az Rtv. fenti rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe tartoznak mindazok a rendőri intézkedések, kötelezettségzegések, mulasztások, stb., amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11.§ (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület állandó gyakorlata szerint ugyanakkor ez nem jelent a Testület számára korlátlan felhatalmazást mindenféle rendőri tevékenység vizsgálatára. Abban az esetben, ha az adott tevékenységre vonatkozó sajátos eljárási rend biztosít jogorvoslati lehetőséget az érintettnek, a Testület „elsőbbséget” biztosítva ennek a jogorvoslati formának, nem vonja vizsgálatának hatáskörébe az ily módon orvosolható sérelmet.

A helyszíni bírság kiszabását a Szabálysértési törvény és a helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet (továbbiakban: BM rendelet) szabályozza, és rendezi, hogy amennyiben az érintett a helyszíni bírságot bármely okból nem veszi tudomásul, le kell folytatni a szabálysértési eljárást, aminek során a Szabálysértési törvényben foglalt valamennyi jogorvoslati lehetőség igénybe vehető. Egyértelműen megállapítható tehát, hogy a közúti közlekedési szabályainak megszegése esetén a rendőrség által alkalmazható helyszíni bírság kiszabására (illetve a kiszabott összeg meghatározására) az Rtv.-hez képest speciális eljárási rend vonatkozik, speciális eljárási szabályokkal. Ezért a bírság kiszabása nem minősül olyan intézkedésnek, amely az Rtv. 92. §-a alapján a Testület által vizsgálható lenne, azaz ebben a kérdésben a Testületnek nincs hatásköre állást foglalni.

2. A rendőri fellépés módjával kapcsolatban a Testület az alábbiakat állapítja meg. A panasznak az a része, amely a rendőri fellépés módjára, a rendőrök által alkalmazott hangnemre vonatkozik, a Testület által vizsgálható. Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az Rtv. 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, a 13. § (2) bekezdése értelmében a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni, amely két rendelkezés annak ellenére beemeli az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt szabály érvényesülésének vizsgálatát a Testület hatáskörébe, hogy az egyébként az Rtv. IV-VI. fejezetén kívül helyezkedik el.

Bár a Testület úgy találta, hogy a panaszos előadását az intézkedés módja és az intézkedés során a rendőrök részéről elhangzottak tekintetében a maximális összegű helyszíni bírság valószínűsíti (hiszen az intézkedő rendőrök és a panaszos között kialakult feszültség életszerű indokát adja annak, hogy egy viszonylag kis súlyú közlekedési szabálysértés miatt miért döntöttek a rendőrök a legmagasabb összegű helyszíni bírság kiszabása mellett), ez a valószínűség nem éri el azt a fokot, amelynek alapján a Testület kétséget kizáróan megállapíthatná, hogy az események a panaszos és felesége által elmondottak szerint zajlottak le.

E tekintetben tehát a Testület úgy foglalt állást, hogy bár a lehetőség nem zárható ki, a rendelkezésre álló bizonyítékok (a két oldal egymásnak ellentmondó nyilatkozatai) alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a rendőri fellépés módja a panaszos emberi méltóságának csorbításával megvalósított-e alapjogsértést.

A Testület ugyanakkor fontosnak tartja leszögezni, hogy az intézkedő rendőr akkor sem használhat bántó hangnemet, ha az intézkedés alá vont személy maga esetleg nem

tartja be a civilizált kommunikáció szabályait, ebben a tekintetben ugyanis a rendőrrel szemben – hivatásának jellegéből és alapfunkciójából fakadóan – magasabbak az elvárások.

3. A rendőrök azonosításával kapcsolatban a Testület a következőket állapítja meg. A rendőri jelentésekből egyértelmű, hogy a panaszossal szemben az Rtv. V. fejezetében foglalt intézkedéseket – közlekedésrendészeti intézkedést és igazoltatást – foganatosítottak. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (Szolgálati Szabályzat) 4. § (1) bekezdése értelmében a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg.

A panasz szerint a panaszos felesége az intézkedés vége felé elkérte a helyszíni bírságra vonatkozó dokumentációt áthúzó rendőr adatait, amire azt a választ kapta, hogy „esetleg megkaphatjuk a jelvéyszámát”. Ez a rendőr a jelvéyszámát a panaszos feleségének csak megmutatni, de bediktálni nem volt hajlandó, és a jelvéyszám feljegyzésével kapcsolatban gúnyos megjegyzést is tett, míg a másik három rendőr a jelvéyszámot szóban is közölte a panaszossal és feleségével.

Azt, hogy a rendőrök a nevüket nem, hanem csak a jelvéyszámukat adták meg, és ezt is csak kifejezett kérésre az intézkedés végén, a rendőri jelentések is alátámasztják. Mind a négy rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy az intézkedést követően a panaszos és „hölgy utasa elkérte és feljegyezte szolgálati jelvéyszámainkat”.

Aggálytalanul, a jelentések alapján is megállapítható tehát, hogy a rendőrök megszegték az Rtv.-nek és a Szolgálati Szabályzatnak az intézkedés módjára vonatkozó szabályait. A Testület a panaszosnak azt az állítását is elfogadta, hogy a panaszos felesége nem csak az azonosító szám, hanem az egyéb adatok, így a név közlésére is felhívták a rendőröket, nem életszerű ugyanis, hogy a rendőri intézkedést kifogásoló és panasz benyújtását tervező személyek ne kívánták volna megtudni az eljáró rendőrök nevét is. Az a körülmény, hogy a rendőrök a nevüket kifejezett kérésre sem közölték, a rendőri jogsértés súlyosságát növeli.

A Testület töretlen gyakorlata szerint a rendőrök azonosíthatóságára vonatkozó és így az esetleges jogsértésekkel kapcsolatos állampolgári panaszok benyújtását elősegíteni hivatott jogszabályi rendelkezések megsértése a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét jelenti, a Testület tehát ebben a vonatkozásban megállapított alapjogsérelmet, mivel azonban a rendőrök – még ha nem is az előírásoknak megfelelően, de – közölték olyan adataikat, amelyek alapján őket azonosítani lehetett,

a jogsérelmet a Testület nem értékelte olyan fokúnak, amely megalapozná a panasznak az országos rendőrfőkapitányhoz való továbbítását.

4. Szintén megállapított a Testület alapjogsérelmet a panaszosnak a szabálysértési eljárással és a panasztétel lehetőségével kapcsolatos tájékoztatása vonatkozásában.

A panaszos és felesége előadásából kiderül, hogy amikor a helyszíni bírság összege nagyságának okát firtatták, a rendőrök csak annyit mondtak nekik, hogy ha a panaszos nem írja alá a helyszíni bírságra vonatkozó iratokat, feljelentik, de nem magyarázták el sem a bírság kiszabásának szabályait, sem azt, hogy mik a következményei a feljelentésnek. A panaszos szerint amikor az iratok áthúzásának következményeiről érdeklődtek, akkor sem kaptak semmiféle választ.

A rendőrök – a hangnemre vonatkozó részekről eltekintve – e vonatkozásban gyakorlatilag megerősítik a panaszos előadását, mivel hármuk jelentése semmiféle utalást nem tartalmaz arra, hogy a helyszíni bírság és a szabálysértési eljárás összefüggéseit megpróbálták volna elmagyarázni a panaszosnak.

A BM rendelet 2. §- a kifejezetten rendelkezik a helyszíni bírságot kiszabó hatóság tagjának a bírsággal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségéről. Az (1) bekezdés szerint ha a jogszabály helyszíni bírság kiszabását lehetővé teszi és a hatóság tagja a helyszíni bírság kiszabása mellett dönt, ezt közli az elkövetővel, egyben tájékoztatja a jogkövetkezményekről, valamint a szabálysértéshez rendelt közúti közlekedési előéleti pontról. A helyszíni bírság tudomásulvétele esetén a hatóság tagja tájékoztatja az elkövetőt a helyszíni bírság végrehajtására vonatkozó törvényi rendelkezésekről. E rendelkezések megszegése esetére sem a BM rendelet, sem a Szabálysértési törvény nem biztosít semmiféle speciális jogorvoslatot, ezért a Testület a tájékoztatás elmaradását vizsgálata körébe vonhatónak tekintette.

A (2) bekezdés értelmében „ha az elkövető a helyszíni bírságolás tényét nem veszi tudomásul vagy a helyszíni bírság összegét vitatja, a hatóság tagja a helyszíni bírságolást befejezi és közli az elkövetővel, hogy feljelentést tesz”. Ez a rendelkezés tehát arra nézve már nem tartalmaz kifejezett kötelezettséget, hogy az eljáró rendőr a feljelentés következményeiről is részletes tájékoztatást nyújtson, ez azonban következik az Rtv. 24. §-ából, amely szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A Testület álláspontja szerint ezen kötelezettségüket a rendőrök a panasz tárgyát képező ügyben megsértették. A panaszosok állítását a Testület azért fogadta el ebben a vonatkozásban, mert a négy rendőri jelentésből három nem tartalmaz semmilyen utalást arra, hogy azon kívül, hogy a panaszos aláírásával elismeri a szabálysértést, a rendőrök eljárásukról másfajta tájékoztatást adtak volna. (A kivétel (...) jelentése, amely szerint annyit elmondtak a panaszosnak, hogy a szabálysértési határozat ellen nyolc napon belül fellebbezhet.)

Minthogy a megfelelő tájékoztatás az állampolgári jogérvényesítés elengedhetetlen feltétele, a Testület ezt a mulasztást is a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog sérelmének tekintette.

A rendőri jelentésekből egyértelmű, hogy a panaszlehetőségekről való tájékoztatás nem volt teljes körű az intézkedés helyszínén, mivel a rendőrök csak annyit mondtak, hogy amennyiben kifogásolja az intézkedést, a panaszos befáradhat a soproni rendőrkapitányságra. Az Rtv. 20. §-a szerint az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről, amiben értelemszerűen benne foglaltatik a Testület eljárásáról való tájékoztatás követelménye is.

Ezt a mulasztást ugyanakkor a Testület nem értékelte súlyosnak, mivel az eljáró rendőrök megadták azt az információt, amely a panaszosoknak a panaszukkal kapcsolatos továbblépéshez szükséges volt. Felhívja ugyanakkor a Testület a rendőri vezetés figyelmét arra, hogy az állománynak meg kell adni azt az eligazítást, amely lehetővé teszi, hogy az intézkedő rendőrök az érintetteknek részletes felvilágosítást tudjanak adni a rendelkezésre álló panaszlehetőségekről.

A Testület életszerűnek tartja és ezért elfogadta a panaszos és felesége előadását arra nézve, hogy a panasztételi lehetőségekről megfelelő felvilágosítást utóbb az illetékes rendőrkapitányságon sem kaptak. Ebben a vonatkozásban felhívja a Testület a figyelmet arra a jó gyakorlatra, amelyet egyes kapitányságok folytatnak: a panaszosokat meghallgatják és a meghallgatási jegyzőkönyvben rögzítik nyilatkozatukat arról, hogy panaszukat a „hagyományos” panaszeljáráshoz vagy a Testület eljárásában kívánják kivizsgáltatni.

IV.

Az Rtv. 93. § (2) bekezdése értelmében a Testület az alapvető jogot nem sértő, valamint az alapvető jogot csekély mértékben sértő intézkedéssel szemben előterjesztett panaszt az intézkedést fogantató szerv vezetőjéhez átteszi, illetve ha az áttétel ellen a panaszos panaszában előzetesen tiltakozott, az eljárást megszünteti.

A Testület a fenti indokok alapján több vonatkozásban megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, ugyanakkor a jogsértés súlyosságát nem ítélte olyan fokúnak, amely a panasznak az országos főkapitányhoz való továbbítását megalapozná, és mivel a panaszos az áttétel ellen nem tiltakozott, a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2009. március 11.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület